

SPEJDER JUL 1980

Nu skal I høre, hvordan den sidste skoledag før jul formede sig, da jeg var barn og gik i skole. Det var sådan en lille skole på landet med kun to klasser, hvor vi derfor allesammen kendte hinanden temmelig godt. Ja, vi kendte endda hinandens forældre. Og så havde vi kun én lærer. Dvs. om vinteren havde vi også en lærerinde, for da gik vi mere i skole. Den sidste dag før jul var der spænding i luften. Da brugte børnene den første time om morgenen til at pynte skolestuen med gran og flagguirlander og lys, som de havde haft med hjemme fra. Også katederet blev pyntet smukt med gran – og der blev lærerens julegave lagt! Når så alt var parat, gik der bud ind til læreren, hvis bolig var bygget sammen med skolestuen. Nu måtte han gerne komme! Når han så trådte ind, var alle børn på plads. Så sang man et par julesalmer, og læreren pakkede op for sin gave, mens alles øjne var spændt rettet mod ham. Hvilket ansigtsudtryk ville han nu have på, når han så, hvad man havde fundet på i år? Bagefter kvitterede han med at læse en julehistorie – og der blev delt godter ud, som man kunne hygge sig med, mens han læste op. Og nu skal jeg fortælle jer en sådan julehistorie, som stammer fra en

gammel skolemester. Den fortæller – halvt i eventyrets form – at Gud velsigner enhver gerning, stor eller lille, som gøres i kærlighedens og godhedens tjeneste. Altså en rigtig »spejderhistorie!« Det var juleaften. Ude på marken ved skoven stod de grønne rugspirer og frøs. Da var der et snefnug, der lod sig falde ned på marken, idet det sagde til sine kammerater: »Farvel, nu vil jeg ned på jorden og lune lidt for rugen.« »Så følger vi med og hjælper dig!« sagde de andre snefnug og begyndte at dale i flok, og snart dækkede de hele marken, så de spæde rugspirer blev skærmet mod frosten. Det hørte en flok spurve, som var søgt ud til skoven efter føde, men nu fløj tilbage til den lune landsby. Der var der pludselig rejst et stort julenøg uden for en gård lige overfor fattighuset, og nu slog spurvene sig ned i neget og tog for sig af kærnerne. Men så kom der nogle mejser og træpikkere og bad om at få lidt med. De var også sultne. Spurvene plejede at jage dem væk, men så kom de til at tænke på snefnuggene, der ville hjælpe rugen og lune den, og så nikkede de blot til mejserne og træpikkerne og lod dem spise med. Inde i fattighuset sad en gammel kone og så,

hvordan spurvene lod de andre småfugle spise med. Hun blev glad over deres gode kammeratskab og udbød: »Nu vil jeg skam også være god!« Hun var den dygtigste iblandt fattighusets koner til at spinde og strikke, så hun tjente mere end de andre, og nu besluttede hun at indbyde dem alle til en kop kaffe, inden de skulle gå i kirke. Der blev stor glæde over den ekstra kaffetår, og alle snakkede muntert op – ja, nogle måtte råbe højt, fordi enkelte var tunghøre – og så lo de alle sammen. Per Fisker, som var fattigforstander, kom forbi i det samme med et stort knippe ål, han havde fanget ude på fjorden. Han kiggede ind ad vinduet, da han hørte de gamles munterhed, og da han kom hjem, fortalte han sin kone, hvad han havde set og tilføjede: »Det er underligt, at de i fattighuset kan holde så glad en jul.« »Den ville være blevet endnu gladere, hvis du havde givet dem dine ål. Nu får de kun stegt flæsk til julemiddagen; men ål ville være et festmåltid for dem.« »Det er et stort knippe!« sagde manden og så på ålene. »Des gladere bliver de for det,« svarede konen. Så tog manden sin hue og gik til fattighuset med ålene. Da han kom forbi Mikkel Jensens gård, stod

Mikkel uden for gården og røg på sin pipe. »Hvor skal du hen, Per Fisker?« spurgte han. »Jeg skal til fattighuset med ål.« »Er det på sognets regning?« »Nej, det er på min egen. Det vil sige på min kones. Hun har jaget mig afsted.« »Ja så.« sagde Mikkel og kløede sig bag øret. Han gik ind til sin kone og sagde: »Ved du hvad, mutter. Nu går Per Fisker til fattighuset med et vældigt knippe ål. Han er dog selv en fattig mand.« »Han er altså ikke armere, end han kan give væk. Hvad har vi gjort Mikkel?« »Det får du sørge for,« svarede Mikkel. Konen gik ud til spisekammeret, tog kød og gryn og flæsk frem og bad pigerne løbe over til sognefogeden og låne et par krukker til mælk, for nu skulle der sendes mad til de fattige i byen. »Hvad skal krukkerne bruges til?« spurgte sognefogeden, som var byens rigeste mand. »Der skal mælk og fløde og sul i byen til de fattige,« svarede pigerne og løb. »Mikkel strenger sig nok an for at gøre godt om sig,« sagde sognefogeden til sin kone. »Kanske det er på tide, at vi også her skaffer os en glædelig jul.« Og så sendte han karle og piger ud til de fattige i byen og lovede én nogle tørv, en anden en skæppe rug og en tredie noget hø – og

sognefogeden kunne række langt. Efter kirketid sad man rundt om i hjemmene ved de veldækkede juleborde. Og alle vegne, hvor man havde været med til at skabe glæde hos andre, følte man selv glæde og fred i sindet. Se, det var et »eventyr« af Kappel Bøcher – dog ikke mere eventyr, end at det kunne være grebet lige ud af virkeligheden – lige bortset fra snefnuggene og fuglenes samtale! Det vil sige til os: Prøv, om I kan gøre julen glædelig for andre. Og synes I, at I er for små, så tænk på, at hele historien begyndte med, at et lille snefnug faldt ned fra himlen for at skærme rugen. I virkeligheden begyndte det med, at vor Herre Jesus lod sig føde på jorden for at gøre kærlighedens ånd virksomt iblandt os, det som vi mere end noget andet trænger til – også i dag, hvor vi i verden som helhed kæmper med så store problemer og lever i en stadig frygt for krig. Men husk: det begynder i det små: med at jeg gør det lidt, jeg kan! Så vil ringene brede sig. Selv den mindste gerning, der gøres i kærlighed, vil Gud velsigne. Og det er ikke eventyr – det er den rene, skære virkelighed.

Af Dagny Mikkelsen
Tegning: Kaj K. Nørkjær

Den julefest glemmer vi sent

Af Annesofie Hermann Tegning: Mette Lauritsen

Netop som vi sad i gruppen og havde det julehyggeligt og spiste en herlig aldeles ubestemmelig ret, som Oliver og Betina havde lavet efter en »ungarsk opskrift«, sagde Peter pludselig henover bordet: »Pernille, kunne du finde ud af den sidste af opgaverne?« – Den sidste af opgaverne! Jeg havde totalt glemt de opgaver overhovedet, fordi jeg er optaget af at strikke alle tiders trøje til min mor – ja, sådan en af den slags med de gode mønstre: – »slå to masker op, lad tre stå, strik om de næste syv ...« osv. Den bliver alle tiders, og den skal være færdig til jul! I alle rigtige noveller ville her nu stå: TABLEAU. Mit forhold til fysikfyren er ikke det bedste

lige nu. Jeg måtte hjem med det samme og arbejde for familiens ære og min egen julefred. »Det må I altså undskylde, jeg kan hverken spise op, vaske op, kradse stearin af bordene eller se til, at alt er lukket og slukket osv. Jeg må løbe, Peter kan forklare hvorfor.« Og ud for jeg som en raket.

Fra Spejderhytten og hjem til os er der tyve lange minutter, når

man går den rigtige vej og fire små, når man skyder genvej gennem parken. Parken er låst mellem solnedgang og -opgang, men alle kender vist fidusen: man drejer håndtaget på jernlågen hårdt ned, løfter med foden lågen og skubber med knæet.

Det var blegt måneskin, og der var faldet den sne, som rører alle nostalgiske inden jul – siden lyder der grimme ord, når der skal skuf-

les og snøfles på fortove og indgangsveje langt ind i februar. Det første stykke af parken består af plæner, hvor ens små brødre ved vårtid vrælende spiller fodbold og håber at blive så »gode«, at deres familie kan tjene fedt på at sælge dem som stjerner til klubber ude i verden. – Efter plænerne kommer der et stykke med træer og budskadser.

Og der så jeg ham.

Selvom han stod ved parkopsynets skur, kunne jeg tydeligt se hans skygge blåsort i sneen. Vi har en by-original, Severin. Til daglig er han skikkeligheden selv, men når dårligdommen kommer over ham, og han drikker vinduessprit, er alle bange for ham. Da han nu så mig, brægede han på fuldmandsvis og gungrede hen imod mig. Hvor langt var der? 50 meter? Jeg for ind i skyggerne

bag hasselbuskene, krøb sammen der, men hørte ham tydeligt stønnende og vredt mumlende så tæt, at jeg hørte frostsneen knirke. Den måde, han brummede på, ville i den rigtige novelle hedde UARTIKULERET. Han styrede lige mod min busk – han har nok kunnet høre mit hjertes stortrommedundren! Ud for jeg og løb mellem træstammerne ud og ind, som man har lært, man

skal, når man forfølges af en krokodille. Kunne det ikke også forvirre en fuld mand? Nu brølede han som en flok vrede trompeterende elefanter, og havde jeg ikke løbet før i mit liv, så skal jeg love for, jeg løb til verdensrekord nu! Hvad hvis jeg nu ikke kunne få lågen op? Det kunne jeg ikke, jeg sparkede og sparkede i jernstængerne, så det sang. Lige før jeg havde brækket alle tæer i min

angst, lød en anden stemme råbende, kaldende. – Du godeste – havde jeg flere forfølgere? Når man er rædselsslagen, »slagen af gru«, kan man ikke fornuftigt sige til sig selv: tryk håndtaget hårdt ned – skub lågen op med foden – tryk til med knæet! Nej man tænker: nu er dit sidste minut kommet – gør det ondt? Og i glimt de mange gange man hjemme blev formanet til *ikke* at gå gennem parken om aftenen! Men de nye råb standsede Severin. Han vendte sig tungt om – forstyrret i sit gøremål – hvad det så end har været. Og først nu sansede jeg, at stemmen råbte forpustet: »Per-

nille, dit fjols, det er jo mig, Peter.«

Severin mumlede noget og gungrede tungt ludende tilbage til skyggerne bag skuret.

»Jamen, jeg kom jo i tanker om«, sagde den rare Peter, »at jeg kunne da hjælpe dig med de opgaver, ellers skulle du jo sidde der hele natten. Træk nu vejret roligt og langsomt. Sådan.«

Jeg syntes lige da, det var bedø-

vende ligegyldigt med alverdens matematiske opgaver. Men hjem kom vi da. Og så havde jeg såmænd bare glemt nøglen! Det er jeg slem til, og det irriterer min ellers rare far at blive vækket, fordi han skal lukke sine børn ind. Og derfor kom jeg til at tude og stod der og tørrede tårer og næse med uldvanter – ja, alle kender den fornemmelse og smag?

»Jamen, hvad plejer du at gøre,

når du har glemt nøglen?« Peter spurgte, som om han vidste, at det hændte, jeg glemte nøglen. »Jeg kravler ind ad vinduet til fyrrkælderen, det kan sagtens lempes op.« Sagnet og sagtens, vi havde haft tøj og frost og tøj og frost. Men med en dolk lykkedes det, og Peter fuld af mod og ridderlighed ville mave sig ind og lukke sin tudende spejderkammerat ind ad døren.

Når man har »mavet sig«, føler man med fødderne efter rørene, hvorefter man elegant hopper ned på gulvet. Jeg er altid lidt bange for de rør, nogle er ret så tynde, hvad om man i klodsethed skader et af dem?

Det varede længe, inden jeg hørte det »elegante« hop. Ja, Peter var i skistøvler, så helt lydløst kunne hoppet vel ikke blive? Så kom bumpet. Så blev alt stille. »Peter, er du der?« hviskede jeg. Intet svar. Men pludselig tændtes lyset i kælderen – og så hørte jeg et brøl – ja, værre og mange decibel større end Severins! Og pludselig tændtes alle lys i hele huset, syntes jeg: døre smældede, trav og tramp i trapperne, høje råb og skingrende svar. Hvad i alverden foregik der?

Da alle jo syntes at være oppe og råbe i fælles kor, kunne jeg jo lige så godt gå ind ad hoveddøren (som min far havde glemt at låse den aften). Forvirringen var fuldstændig. Far i sin fjollede pinkfarvede badekåbe fór rundt med sit jagtgevær under armen. Min store bror talte dystert med politiet i telefonen. Mine små søskende stod og hylede og græd, som kun de kan. Min mor var – ja, det hedder det: BLEG MEN FATTET. (Mest bleg).

Jeg var helt klar over, at Peter måtte være sprunget ned i et

mord! Men nej. Ja, I kan tro det, om I vil: men han var sprunget ned på en kvælerslange!

Ja, det sker ikke tit i Danmark i en middelstor provinsby i Jylland! Men sent på sommeren havde en dyrehandler efterlyst en forsvundet »tvefarvet pythontklippeslange af betydelig længde.« En tid var alle rystede og så bugtende slanger alle vegne, men da efteråret kom med kulde og kold regn, mente eksperter, at slangen måtte være død eller i hi. Hvornår den – eller hvordan den var kommet ned for at hygge sig i vor fyrrkælder, forstod min far slet ikke –: »Jamen, det vindue er altid lukket, ingen kan åbne det.« Midt i al min bleghed følte jeg mine ører gløde som pæoner. Det var selvsagt i lang tid min fars bedste jagthistorie: »Dengang jeg nedlagde kæmpeslangen Suleima.« For det gjorde han med sin håndkanon. Lidt efter kom alvorlige politimænd med en søvrig dyrlæge med en giftpil til at bedøve bæstet med – eller hvad.

Der travedes og trampedes, og der blev optaget rapporter. Og der stod Peter og jeg – og det er mærkeligt så træt og ligeglad man er efter, at man har været så bange. Vi stod der, havde sagt hvad vi vidste, tingene skete om os. Der blev skrevet og telefoneret, de små holdt op at hyle. Far talte om sin jagtbedrift, mor spurgte, om hun ikke måtte »servere et eller andet?«

På én gang faldt Peters øjne og mine på en besked hæftet på spejlet i entréen, hvor vi alle klumpedes: »Matematik-Sørensen er syg. Opgaver skal først afleveres efter ferien. Han ønsker alle en glædelig jul.«

Der var engang, for ca. 1000 år siden, hvor præsterne ude omkring i Europas kirker sluttede deres bøn: »Fri os, oh Gud, for normannernes vilde hærgen.« – Normannerne var et andet ord for vikingerne. Og det var ikke uden grund, at man var bange for deres »vilde hærgen«. Mange byer og klostre var blevet overfaldet og plyndret af vikingerne fra Norden. Mange mennesker var blevet fanget og solgt som trælle i fjerne byer. Folk i England, Irland, Tyskland, Holland, Belgien og Frankrig vidste, hvad det betød, når de så vikingernes hurtige skibe nærme sig kysten. Så gjaldt det om at komme væk, inden det var for sent.

Det er sådan, de fleste kender vikingerne i dag, men det er kun en del af historien om denne spændende tid.

Det var nemlig ikke alle steder i udlandet, at vikingerne havde et dårligt rygte. Som købmænd var de velsete, når de i deres fuldt lastede skibe dukkede op med eftertragtede varer. Men langt de fleste mennesker i Danmark havde et helt andet erhverv i vikingetiden. De var bønder, fredelige folk, der ikke greb til våben i tide og utide. For dem var plov og kornsegl de vigtigste redskaber. Og det var dygtige bønder. I løbet af vikingetiden ryddes

*Af Frank A. Birkebæk
Tegning: Erik Kargaard*

For 1000 år siden

VIKINGETIDEN

store områder for skov og krat for at skaffe nye marker og græsgange. Nye og bedre redskaber dukker op – og sammen med bedre måder at dyrke jorden på betyder det mere korn og kød. I vikingetiden vokser befolkningen, og over hele Danmark anlægges flere tusinde nye landsbyer. I disse landsbyer levede bønderne i deres små eller store gårde. Dagen gik med at dyrke jorden og passe kvæget. Eller med at spinde uld og væve tøj, lave redskaber, smede jern, fremstille krukker.

I de seneste år er der blevet udgravet enkelte vikingetidslandsbyer. De er ofte ret store og består af mange gårde og huse. Men der er også fundet store gårde med mange bygninger – hvor storbonden har levet. Storbonden eller høvdingen var et områdes leder. Fra runestenene ved vi, at han også kunne være stedets præst, der forestod offerfesterne til guderne Odin, Tor, Tyr og Frej. Den største gruppe i samfundet var de frie bønder, som selv ejede deres gårde. Nederst i samfundet finder vi trællene, som måtte udføre det hårde og beskidte arbejde. En træl var sin herres ejendom, og ikke sjældent blev en træl slået ihjel for at følge sin herre i graven.

De mennesker, som sejlede ud over havene, kom fra dette bondesamfund. På deres skibe nåede de ud over hele den dengang kendte verden. Men de sejler altså ikke kun ud for at røve og plyndre. Mange sejler ud for at handle eller for at bosætte sig i andre lande.

De mennesker, som sejlede ud over havene, kom fra dette bondesamfund. På deres skibe nåede de ud over hele den dengang kendte verden. Men de sejler altså ikke kun ud for at røve og plyndre. Mange sejler ud for at handle eller for at bosætte sig i andre lande.

Norske vikinger slår sig ned på øerne nord for Skotland i begyndelsen af vikingetiden. Her bygger de gårde og lever som bønder. 100 år senere når de første vikinger til Island og bosætter sig som bønder i et land, som ikke tidligere havde været beboet. Og derfra fortsætter de til Grønland, hvor der grundlægges to store bygder i det sydlige Grønland – hvor der ikke boede eskimoer. Fra Grønland opdages Amerikas østkyst, og nye udgravninger i New Foundland har vist, at vikingerne bosatte sig her i en kort periode. Danske vikinger starter midt i 800-tallet en serie angreb på England, som afsluttes med en omfattende dansk bosættelse i Midtengland. – Igangværende udgravninger i den engelske by York har vist, at der her levede mange nordboere i vikingetiden. Men også mange nordiske stednavne og nordiske ord i det engelske sprog fortæller stadig om vikingernes tilstedeværelse. – I mange år ser det ud til, at vikinger og englændere lever fredeligt sammen. Men mod vikingetidens slutning begynder den danske konge Svend Tveskæg et erobringstogt i England. I løbet af nogle år er hele landet erobret, og Svends søn, Knud den Store, sidder som konge over både England, Norge og Danmark. Især svenske vikinger begynder en omfattende handel østpå gennem Østersøen. Ad de russiske floder Volga og Dnjepr når de helt frem til Det Kaspiske Hav og Sortehavet, hvor de driver en omfattende handel med byzantinske og arabiske købmænd.

Det er altså et enormt område, vikingerne når med deres skibe som krigere, emigranter og køb-

Landsbyen. Dagen lang var der aktivitet i landsbyen, og alle måtte give en hånd med.

mænd. De mange rejser får stor betydning for de nordiske lande. Mødet med fremmede folkeslag og kulturer betyder, at nye ideer når Norden. Først og fremmest giver handelen med andre lande et overskud af penge, guld og sølv. Vi finder tusindvis af fremmede mønter og fremmed ædelmetal, som vikingerne fik som betaling for trælle, skind, våben og andre varer, som var efterspurgt i udlandet. Og på de godt beliggende steder, hvor købmænd og håndværkere mødtes for at handle, vokser Nordens første byer frem. Birka (v. Stockholm) i Sverige, Kaupang (en handelsplads v. Oslo) i Norge, Hedeby og Ribe i Danmark. Senere i vikingetiden kommer andre byer til. I Danmark bl. a. Århus og Roskilde.

Men af endnu større betydning er det, at en ny religion når til Norden: kristendommen. Vi ved, at Ansgar allerede i begyndelsen af 800-tallet forsøger at gøre danskerne kristne. Men uden noget særligt resultat. Først i 900-tallet begynder kristendommen for alvor at vinde indpas. Mange vikinger er blevet kristne i udlandet og kan fortælle om den nye gud, når de kommer hjem. Samtidig kommer der flere tyske og engelske præster til Norden og udbreder kendskabet til kristendommen. Men det er først, da den danske konge Harald Blåtand lader sig døbe omkring år 960, at det begynder at gå stærkt.

På den berømte runesten fra Jelling skriver kong Harald, at »han gjorde danerne kristne«. Der er nok ingen tvivl om, at Harald kunne bruge kristendommen til noget. Han forsøger nemlig at samle magten og gøre sig selv til konge over hele Danmark. -

Hvis han kan få indført en ny religion, vil han samtidig fratage høvdingene noget af deres magt. De var jo nemlig ledere af den gamle hedenske tro.

Vi ved ikke så meget om, hvad der er sket i Danmark i de år. Men vi ved, at kristendommen fra vikingetiden har været landets religion, og at der allerede i vikingetidens slutning bygges mange kirker. Vi ved også, at kongemagten bliver stærkere.

Rundt om i Danmark findes nog-

le imponerende anlæg, de såkaldte ringborge - Trelleborg, Fyrkat, Aggersborg og Nonnebakken. De er bygget med stor dygtighed og præcision og er nogle af de mest imponerende anlæg fra landets fortid. De må være bygget af den danske konge. Måske som borge, hvorfra oprørske områder kunne kontrolleres - måske som kaserner for kongens hær.

Da vikingetiden slutter omkring år 1050, er Danmark et samlet

rige, men samfundet er anderledes, end da vikingetiden begyndte. Danmark er blevet en del af Europa.

Og så til sidst: hvordan så vikingerne ud? Vi kender ham jo så godt med horn på hjelmen, iklædt jern og skind - og blæsende i en lur. Men - havde en rigtig viking set det udstyr, havde han ikke troet sine egne øjne. Luren hører hjemme i bronzealderen, som ligger ca. 1500 år før vikingetiden. Og fra samme periode stammer

de eneste hjelme med horn, som vi kender.

Vikingerne havde uldent tøj på og måske en hjelm, men som regel en kalot.

Han var klædt på til det nordiske klima - og i virkeligheden var de fleste af dem altså fredelige bønder.

Dem, der sejlede ud og røvede og plyndrede, skrev man om i udlandet. Og historien om dem har nok i for høj grad præget vores opfattelse af perioden.

Skibe på vej mod kysten. Vikingernes skibe var de bedste og mest sødygtige i Europa. De var hurtige og kunne sejle både med sejl og årer. Billedet viser en lille flåde af krigsskibe parate til et overraskende angreb. Men vikingerne havde også rummelige handelsskibe.

Det var blevet vinter for alvor. Sneen havde igennem flere uger fosset ned, så snedriverne ude på vejen var vokset folk over hovedet. Jeg husker den aften, hvor far ringede og fortalte, at han nok blev en times tid forsinket. Vi havde min morfar på besøg, og da han hørte, far ville komme senere hjem, rejste han sig og gik hen til det store stuevindue, hvor han stillede sig med hænderne på ryggen. Derpå gav han sig til at vippe på fødderne, idet han mumlede: - Jeres far har nok problemer med sneen, måske vil vognen ikke starte, måske kan han ikke grave den ud, hvem ved, om han overhovedet kan finde den. Ja, hvem siger, at vi overhovedet får ham at se igen.

Jeg så på Dina, min storesøster, der stod med min lillebror Anders på armen. Hun rystede på hovedet. Vi er allesammen vant til morfars dystre forudsigelser, der som regel ender med blod, død og ødelæggelse. Sidste år, da det regnede en del i påsken, købte han en robåd, når nu hele Sjælland stod for at skulle blive oversvømmet!!

Far kom hjem en time efter. Lille Anders, der kun var fire år dengang, var lagt i seng. Morfar sad inde i stuen og gnavede på en cigarstump. Jeg dækkede bord, medens Dina bare stod og stirrede på det, far havde i armene. Først nu så jeg, at mor havde glemt at lukke munden, der bare stod åben, idet hun stirrede på far, der smilende rømmede sig og satte noget, der mest af alt lignede en uldtot, ned på gulvet.

- En hund, fik Dina endelig fremstammet.

- Skal det forestille en hund, jamrede morfar og kom stivbenet nærmere.

Luffe

Af Bjarne Reuter
Tegning: Thora Lund

- Er den til os, spurgte jeg og kunne næsten ikke fatte, at det var sandt.

Mor bukkede sig over det lille kræ, der bare stirrede på os med sine store brune øjne.

- Hvor er den kær, hviskede hun. Dina og jeg havde plaget far og mor et halvt år for at få en hund.

Dels fordi Jørn og Grete havde en gul boxer, der havde fået præmier, og Gitte trak rundt med familiens langhårede gravhund, hvis far der var skrevet bøger om. Endelig havde vi også fået en hund.

- Hvad skal den hedde, smilede mor.

- Den skal hedde Kaiser, sagde Dina, det er sådan et stolt navn.

- Nej, hellere Nero, sagde jeg, eller Bilbo.

- Sig mig engang, sagde morfar, hvad er det egentlig for en race? Far rømmede sig og satte sig på sofabordet. Han havde endnu overfrakken på.

- Jaøhh, sagde han, så vidt jeg ved, så er der øhh en hel del puddel i den.

Vi stirrede på ham.

- Hvad mener du med en hel del puddel, spurgte Dina så.

- Jaøhh, jeg mener, det meste er vistnok puddel. Men æhh der er da også lidt collie og lidt terrier ... så vidt jeg ved.

- Ha, hylede morfar skadefro, ha, jeg tror slet ikke, det er en hund, det skulle såmænd slet ikke undre mig, om der ikke også var en anelse gris i det skævbenede kreatur.

Dina så direkte på far: - Vil det sige, at den heller ikke har stamtafle? Far rystede på hovedet:

- Jeg fik den af en kollega, gratis, sagde han. Den hedder allerede noget. Den hedder Luffe.

- Luffe, stønnede jeg, det lyder nærmest som et kælenavn for en støvsuger.

Dina så mere end knust ud. Vi kan dårlig nok være bekendt at gå tur med den, sagde hun.

Men så sagde mor, at vi skulle skamme os, og at lille Luffe kunne være lige så god som en hvilken som helst anden hund, men det syntes Dina og jeg ikke; tværtimod syntes vi, det var flovt at rende rundt med et gadekryds, der var overvejende puddel.

Sådan husker jeg den første dag. Siden fulgte der, som bekendt, flere i selskab med dennehersens hund ved navn Luffe. Og det viste sig nu, at køteren var helt

igennem umulig. Den fes rundt i kvarteret og åd folks tulipaner og gravede naboens kartofler op og stjal børnenes slik ud af munden på dem. I det hele taget var den præcis lige så kropumulig, som vi havde frygtet. Dina nægtede at gå tur med den ved højlys dag, for tænk hvis hun mødte nogle af de andre med deres flotte racerene præmiedyr. Det ville være enormt pinligt. Dertil kom, at Luffe slet ikke udviklede sig til at blive det stolte dyr, vi havde drømt om. Den tiggede ved bordet og peb, når vi gik, og en dag kom den skam hoppende ind på bagbenene, bare fordi den havde set, at jeg havde en pose piratos. Men det værste var nok dens størrelse. For i løbet af det første år voksede den så hurtigt, at man næsten kunne stå og se på det. Jeg lyver ikke, når jeg siger, at den faktisk lignede en ulden hest med Pluto-ører, da den rundede sit første leveår. Den kunne trække os allesammen på lille Anders' kælk og sige VOV, så postbudet slog verdensrekorden i forhindringsløb, men den var og blev en skændsel for familien med sin forfærdelige opførsel og sit mildest talt besynderlige udseende. Her vil det være på sin plads at indskyde den bemærkning, at Anders - der altså var blevet fem år - elskede Luffe over alt i verden, hvorfor han en dag midt i sommerferien fandt en gammel spids klovnehat, som han satte på hundens sorte hoved. Enhver anden hund ville have raset i flovhed og flået sådan en skabet klovnehat af med det samme, men ikke Luffe. Nænej, han spurtede bare ti gange rundt i hytten og var edderlykkelig, hvorpå han lagde skulderen til hoveddøren, der øjeblikkelig sprang op, så det lat-

terlige monster kunne galpe rundt på hele vejen, så alle vores venner kunne se, hvor tåbelig vores hund var. Siden den dag fik vi aldrig den klovnehat af Luffe. Han sov med den på. Da vi nærmede os jul, ønskede Dina og jeg os det, vi kaldte en »rigtig hund« med stamtavle og hele molevitten. Så kunne lille Anders jo beholde Luffe for sig selv. Mor og far, der heller ikke kunne sige sig fri for at være lidt trætte af klovnehunden, havde et par gange i løbet af efteråret mumlet noget om at skille sig af

med Luffe, men så havde Anders skabt sig værre end en ulykke, hvorfor vilddyret foreløbig havde fået lov at blive. Men en søndag eftermiddag kort før juleaften skete der noget, der på én gang ændrede alting hjemme hos os. Morfar var som sædvanlig kommet og spist frokost, og som sædvanlig havde han brokket sig over det evindelige snevejr, der snart skjulte husene. Dina var ude og lege på vejen sammen med Anders og nogle andre unger. Jeg sad og kedede mig, altimens jeg prøvede at læse

en bog om fuldblodsheste. Det var hen på eftermiddagen, og lyset stod lavt ind ad vinduerne. Solen havde skinnet højt og flot, og da Dina endelig kom ind, var hun i fint humør, hendes kinder var friske røde, og det tapdrypede fra hendes næse.
- Har du ikke lille Anders med, spurgte mor.
- Næ, er han ikke herinde, sagde Dina overrasket.
- Han gik da ud med dig, sukede mor og så lidt irriteret på Dina.
- Han er nok taget af Bøhmmanden,

mente morfar, der elskede at fortælle den slags grusomme historier.

Far gik ud og kaldte på Anders. Intet skete. Så gik Dina ud på vejen, hvor hun gik lidt op og ned nogle minutter. Intet spor af ungen. Det lignede ham ikke. Han plejede at blive enten i haven, hvor han byggede snemænd, eller lige udenfor. Nu blev hele familien sat i sving med eftersøgningen. Selv morfar måtte ud, men efter en times søgen havde vi endnu ikke fundet ham. Mor og far var for alvor blevet nervøse.

- Her kunne man vel nok have brug for en ordentlig hund, sagde jeg.

- Ja, sagde Dina, i stedet for den skøre hest der render rundt omme i baghaven og hyler og skaber sig.

Far sukkede og nikkede. Vi kunne allesammen høre Luffe hyle og jamre omme i baghaven, hvor han sikkert styrtede omkring med sin dumme kløvnehat på.

- Jeg tager bilen og kører lidt omkring, sagde så mor.

Det var begyndt at blive mørkt.

- Gå om og hent de to stavlygter,

vi har omme i haveskuret, sagde far til mig.

Jeg styrtede om i baghaven, hvor Luffe ganske rigtigt befandt sig. Jeg skulle netop til at gå ind i skuret efter lygterne, da jeg fik øje på, hvad han foretog sig med forpoterne. Et øjeblik stod jeg bare og stirrede. Han gravede i vores »grønlandske« snehytte. Gravede som en afsindig. Det så ud, som om han havde gravet meget længe, og pludselig hørte jeg mig selv skrike meget højt.

Mor, far, Dina og gamle morfar kom styrtende rundt om huset. I

det samme lød der nogle høje hyl fra Luffe, og henne i den store sneedrive, der engang havde været en snehule, kom et lille hvidt og meget forgrædt ansigt til syne.

Mor var over Anders på sekundet, og jeg skal love for, at han så medtaget ud. Far ringede med det samme til natlægen, men Dina og jeg gik bare ind på lille Anders' værelse, hvor Luffe sad i sin hundekurv med den skøre kløvnehat på sit sorte hoved.

Jeg kunne se Dina bed tænderne sammen, og et sted bag mine øjne blev jeg pludselig meget varm. Så hørte vi morfars stemme bag os: Øh, unger, hvad var det, I ønskede jer i julegave? Jeg så på Dina, der havde lagt armene om Luffes hals.

Nu kom mor til, hun havde Anders på armen.

- Nogle hunde får præmier og pokaler, fordi deres ører, øjne og ben sidder, som de skal, sagde hun. Andre får det, fordi deres mennesker har lært at elske dem, som de er.

- Luffe er min hund, sagde så Anders, for det er mig, der har givet ham hans hat.

- Ja, og du er Luffes dreng, sagde mor, og en dag vil jeg fortælle dig, hvad Luffe har givet dig.

Jeg vil ikke påstå, at Luffe fra den dag af blev en anden hund. Det gjorde han overhovedet ikke. Han knoklede stadigvæk rundt og drillede folk i kvarteret, men Dina og jeg havde pludselig lært at skønne på ham, og nu gik vi tur med ham hver eftermiddag, og når folk grinede ad hans kløvnehat, sagde vi, at det var en vaskeægte livredderhat, som kun nogle særlig dygtige hunde gik rundt med.

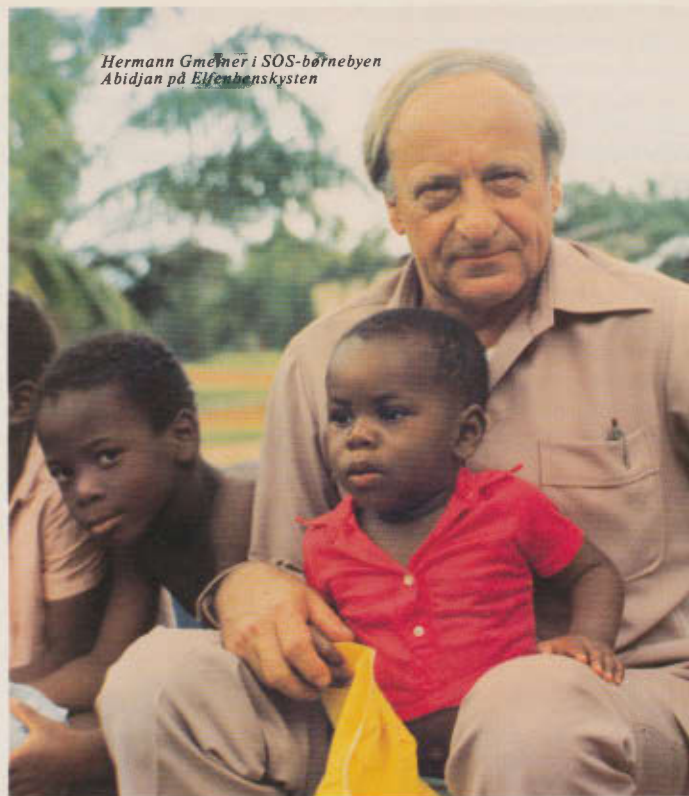

Rundt omkring i hele verden ligger der SOS-børnebyer.

Ideen til disse børnebyer kommer fra den nu 60-årige østriger, Hermann Gmeiner. Da han som ung mand studerede medicin i Innsbruck, gjorde det et dybt indtryk på ham at se alle de forældreløse børn, der efter Anden Verdenskrig levede i økonomisk nød og uden tilknytning til nogen familie. Han begyndte at beskæftige sig med at hjælpe disse børn, og i 1949 grundlagde han den første børnelandsby i Imst i Tyrol. Hermann Gmeiners overbevisning om, at hvis man skulle hjælpe forældreløse børn, måtte dette ske ved, at man skaffede dem et sikkert hjem med tilknytning til en familie – altså: der måtte være et hus med en moder, der førte husholdningen for børnene. Børnene skulle indbyrdes have hinanden som søskende, således at de store kunne hjælpe med til at opdrage de små. Børneby-familien skulle ikke holdes isoleret, men leve med i befolkningens almindelige liv, få samme religiøse opdragelse som andre børn og gå i almindelig skole.

Hermann Gmeiners idé har vist sig at være en stor succes. Hans tanker er slået igennem, og der findes nu 136 SOS-børnebyer – fordelt over 65 lande, både i Sydamerika, Asien, Afrika og Mellemøsten, foruden at der også findes børnebyer i Europa (Østrig, Tyskland, Italien m. m.).

Hele Hermann Gmeiners liv er viet til arbejdet for SOS-børnebyerne. Han er ustandseligt på farten for at hjælpe til overalt og sikre, at det går børnebyerne godt rundt omkring i landene. Han har virket i 30 år for børneby-ideen og kan med stor glæde konstatere, at hans ideer er slået an, og

SOS Børnebyerne

at han har fundet anerkendelse hos folk inden for alle religioner, både kristendom, jødedom, buddhisme, hinduisme og Islam. Børnebyen Imst er en slags mønster for dem alle. Her er 18 huse plus 2 bygninger, som indeholder hobbyrum, systue, vævestue og tegnesal. Der findes også et stort hus til rådighed for de »mødre«, der er holdt op med at arbejde, men alligevel vil blive i deres

vante omgivelser i nær kontakt med børnene.

I de smukke énfamiliehuse bor alle steder en mor med 6-9 piger og drenge i alle aldre. De føler sig som én stor søskendeflok til trods for, at de kommer fra hver sit hjørne af Østrig. Her vokser de op under samme betingelser som børn i naturlige familier og går bl. a. i de offentlige skoler. –

Når de er færdige med skolen og skal videreuddanne sig, flytter de ind i et ungdomshus, som ligger i nærheden af en større by.

SOS-børnebyen har som regel selv et ungdomshus, hvor de unge kan blive, indtil de er myndige og kan klare sig selv.

SOS-børnebyerne har som princip, at børnene skal opdrages og uddannes på en sådan måde, at de, når tiden er inde, kan være til nytte for deres eget folk og deres eget land.

Af denne grund bliver der med hensyn til skolegangen i udviklingslandene gjort en undtagelse, hvor det er nødvendigt. Hvis der ikke findes tilstrækkeligt med gode skoler, opretter SOS-børnebyerne deres egne skoler, hvor også andre børn kan gå.

SOS-børnebyerne opdrager børnene i deres egen religion og kultur, og de skal lære tolerance og at respektere andres tro og egenart. De skal overvinde de hadets skranker, som skiller mennesker fra hinanden, og de skal lære at søge og finde veje til gensidig forståelse og tillid.

I Danmark findes der ingen SOS-børnebyer, men vi er med til at støtte arbejdet økonomisk, dels ved salg af kort til julepakker plus salg af blomsterkort, og dels ved indsamlinger.

Der kan også tegnes fadderskaber, som koster 75 kr. om måneden. Tegner man et fadderskab, får man en personlig kontakt med et barn, og man kan sende hilsener og gaver til jul og fødselsdag, ligesom man følger barnet i opvæksten.

Flere grupper inden for vort ungdomsarbejde har tegnet sådanne fadderskaber – måske var det også noget for din flok/trop/gruppe?

En mor i SOS-børnebyen, Lagos i Nigeria

SOS-børnebyen Cairo, Egypten

SOS-børnebyen Inns., Østrig

SOS-børnebyen Concepcion, Chile

SOS-børnebyen Tacloban, Filippinerne

SOS-børnebyen Bawana, Indien

SOS-børnebyen Quito, Ecuador

Vil I vide mere om SOS-børnebyerne, kan I henvende jer til Komiteen for Danske Venner af SOS-Børnebyerne, Sønderjyllands Allé 1, 2000 København F. Her kan I gratis låne film, plakater og andet materiale, som kan fortælle jer mere om dette verdensomspændende arbejde.

Af Lis Christensen

SMUTTERIER

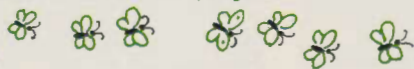
Af Annesofie Hermann Tegning: Thora Lund

OM AT BAGE SNOBRØD

Man tager mel, lidt salt og vand
og rører sammen i en spand.
Et bagepulver hører til
— lidt kardemomme, hvis man vil.

Når nu den ganske rene dej
er blevet blød og glat og sej,
den snoes om en skrælet pind—
men den må ikke stikkes ind,
før bålet er brændt næsten ned
— det kræver stor tålmodighed!

Men så man glad og glo-rød
kan spise spejder-sno-brød!

OM ULVE-SMUTTE-MEJSE-LØB

Det er så rædsomt spændende,
hvordan alting er endende!
Nu er vi alle rændende
og alting endevændende.
Beskeder er vi findende,
imens vi samler pindene
til bålet, vi er tændende
(det er dog ikke brændende).
Men før sagde en af »mændene«:
»De puslinger er blændende!«

Så, ih hvor er det spændende,
hvordan alting er endende!

OM SPEJDERHJÆLPSUGEN

En gang i september vil vi som er raske,
— altså de som ikke er dovne og dvaske —
hjælpe børn, som er syge og svage,
ved at tjene lidt penge i otte dage.

Noget kan lugte, plukke og samle
forskellige frugter og hjælpe de gamle.
Noget kan rydde i pulterkamre,
andre kan save, høvle og hamre.
Nogle kan pudse folks snåvsede ruder
— de rareste passer små børn, som tuder.

(Kun hende, den sure Petrea,
gør aldrig noget — det som jeg ve' a' !

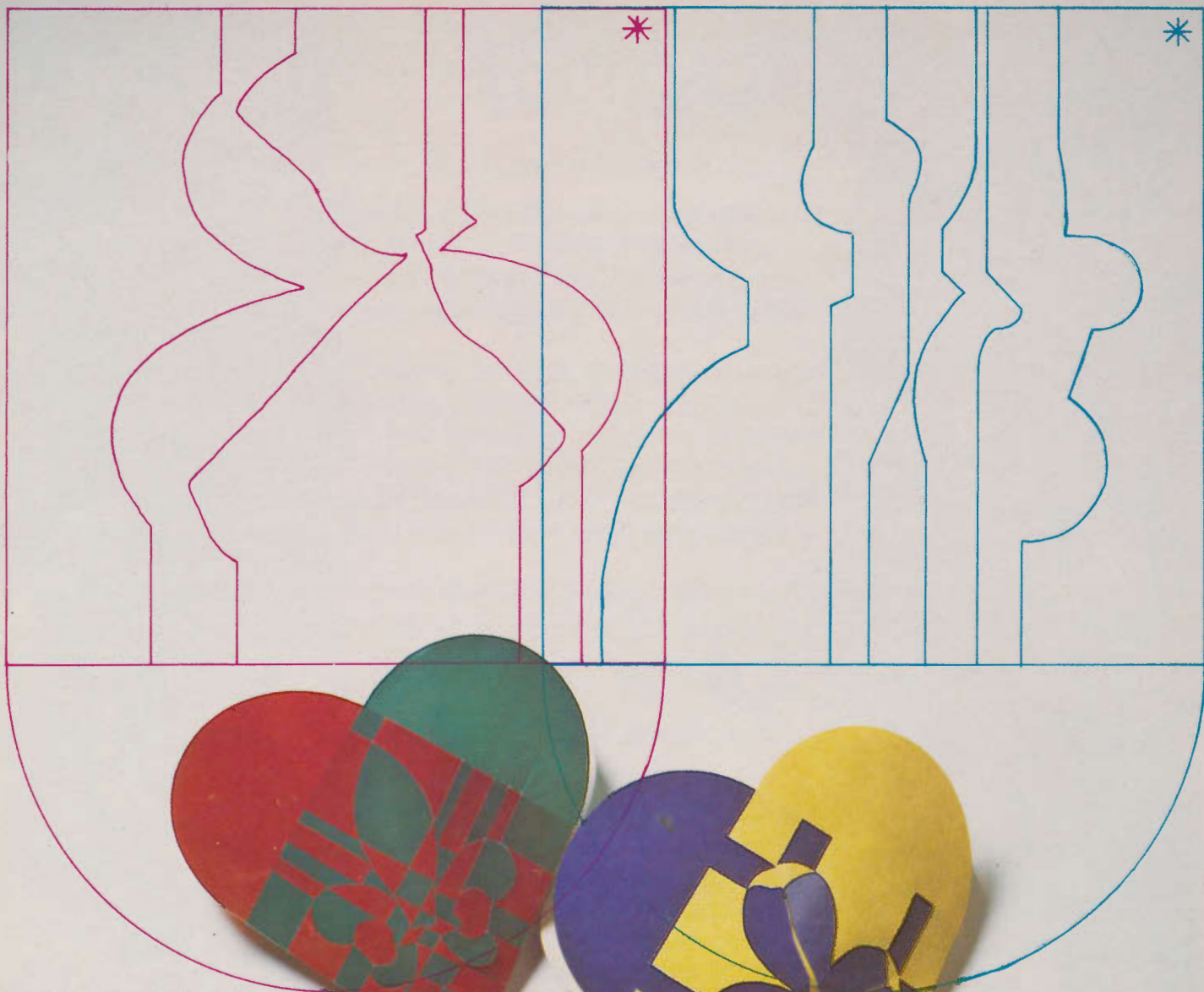
OM AT TAGE PÅ WEEK-END

Jeg kan ikke la' være at lytte,
mens natten står sort om vor hytte.
Der er noget, der vræler og tuder
og klasker imod vore ruder.
Der er mange slags kulsorte fugle.
Det som tuder — er det nu en ugle?
Jeg er altid så frygtelig bange,
der skal komme en klaprende slange.

Åh, jeg håber så meget, at nok en
vil vågne og våge i flokken,
— for jeg er den mindste og bange
og længes hjem tusinde gange.

Man skal være en øvet hjerte-fletter for at klare spejder-jule-hjernerne med lilje og kløver. Der skal klippes 2 skabeloner - den ene spejlvendt af den anden. Man skal være meget nøjagtig med kalkeringen fra bladet og til glanspapiret og klippe forsigtigt med lille spids saks. Stjerneerne på skabelonerne antyder hjertespidserne. - God arbejdslyst!

Tegnet af Niels Thygesen

Spejder
julehjerter

Nanna spæned, alt hvad hun kunne.

Julemanden var kommet til byen, og hun ville se ham. Henne i supermarkedet. Klokken tre.

Det havde hendes mor selv sagt, inden hun gik på arbejde.

Allerede ude fra vejen fik hun øje på hans røde hue gennem glassdøren.

Men hold da helt op, hvor var der mange, som ville se julemanden og snakke med ham. Nanna måtte mase og sno sig gennem en tæt mur af børn og voksne.

Så stod hun der. Lige foran julemanden og stirrede op i hans skæggede ansigt.

Der sad et par børn på hans brede knæ og snakkede op om alt det, de ønskede sig i julegave.

Og på julemandens røde frakkearm hang en kurv fyldt med slikkepinde. Dem delte han ud af til børn, som påstod, at de var søde og artige.

Nanna ville også sidde på julemandens knæ – og fortælle om alt det, hun ønskede sig – og sige, at hun var sød og artig, så hun fik slikkepind.

Hun asede med at krybe op – og hev fat i det lange hvide skæg, så det næsten blev trukket helt af julemandens ansigt.

– Hov, sagde Nanna og kikkede forskrækket op i det store tomme ansigt.

Men julemanden lo venligt med en bred tandløs mund, mens han trak skægget på plads igen.

– Og hvad ønsker du dig så min lille ven, sagde julemanden og klappede Nanna på det lyse stridthår.

– Øhee, Nanna skubbede sig bedre til rette på hans knæ.

– Øhee, jeg ønsker mig en dukke, som kan tisse – og en stor lækker vugge med flæser – og en ny cykel

– og båndoptager – og en hund, levende altså – og rulleskøjter... og ...

Pludselig fik Nanna øje på Kamma og Kaj.

De stod omme bag ved julemanden og grinede fjoget. De var helt bestemt ude på ballade. Nanna kendte dem alt for godt. De boede ikke mere end tre huse længere henne på hendes vej.

– Nåhe, lille Nanna, vrængede Kamma over julemandens skulder. – Jeg vidste ikke, du var sådan en barnerumpe, som tror på julemanden.

I det samme smed Kaj nogle tændte én-øres-kinesere hen under julemandens frakke.

De plejer at være temmelig ufarlige. Det siger ikke mere end »plam«, når man tænder en.

Men når man tænder et helt bundt samtidig – så siger det: Bang! BANG! BANG!

Julemanden sprang op, så han tabte både skæg og børn og alle slikkepindene. Han hoppede rundt og løftede op i den lange røde frakke og prøvede at trampe de knaldende kinesere ihjel med sine sorte slubrende gummistøvler.

Og pludselig forsvandt julemanden i stormløb ned gennem supermarkedet.

Nanna sad midt på stengulvet og så på børnene, som kastede sig over julemandens slikkepinde. Kamma og Kaj var dem, som fik flest. De skovlede slikkepinde til sig – så Nanna ikke nåede at få én eneste.

Kun julemandens store skæg lå tilbage på det hårde gulv. Nanna tog skægget op.

– Julemand, råbte hun. – Julemand, du har tabt dit skæg. Hun løb rundt i supermarkedet og ledte efter julemanden, men han

Julemandens skæg

Af Charlotte Blay
Tegning: Palle Bregnhøj

var sporløst forsvundet i sine sorte gummistøvler.

Så gik Nanna hjem. Med julemandens bløde skæg i en bylt under armen.

Som sædvanlig var Nanna alene hjemme om eftermiddagen. Men i dag gjorde det ikke så meget. Hun klædte sig ud. Som nisse. Fandt en gammel rød tophue og en stor grøn trøje af sin mors – med kæmpelommer. Den nåede helt ned til knæene.

Så tog hun skægget på.

Det slæbte næsten hen ad gulvet, når hun gik.

Nanna hoppede og dansede foran spejlet som en lille fornøjet nisse, indtil hun jokkede i skægget og faldt på næsen.

– Øv, av, sagde hun og rejste sig, mens hun snøftede inde i skægget.

Så fandt hun på, at hun ville udspionere Kamma og Kaj. Måske finde ud af hvor mange af julemandens slikkepinde, de havde fået fat i.

Nanna løftede op i skægget, mens hun trippede tre huse længere hen ad vejen.

Der kom en herlig vanillekranseduft fra Kammas og Kajs hus. Og da Nanna forsigtigt kikkede ind gennem vinduet, så hun, at Kammas og Kajs mor var i fuld gang med at bage.

– Uhhmm, Nannas mund løb i vand bag skægget.

Hun kikkede ind ad de andre vinduer.

Der var ingen Kamma og Kaj – hverken foran fjernsynet eller i nogen af værelserne.

Men på sengen i Kammas værelse lå alle slikkepinde.

– Øv, sukkede Nanna – ikke én eneste slikkepind fik jeg.

I det samme hørte Nanna, at Kamma og Kaj kom cyklende.

Lynhurtigt sprang den lille langskæggede nisse ind bagved nabovens rafte-hegn.

– Ska' vi gå ind og æde nogle slikkepinde, sagde Kaj og smed cyklen op ad rafte-hegnet.

– Ja, jeg er skide lækker-sulten, sagde Kamma og smed osse sin cykel.

En lille sten kom susende gennem luften. Den ramte Kamma på skulderen.

– Hold så op med det. Hun gav sin bror et ordentligt puf.

– Hva'! Det er ikke mig. Han gav hende et gok i nødden. Men så fik han selv et par småsten oven i hovedet.

– La' så vær', dumme tøs. Han ruskede sin søster, og hun hev ham i håret. De var lige ved at komme ordentligt op at slås. Men så hørte de en, som grinede.

Over rafte-hegnet tittede en nisse med et langt skæg.

– Thi, hi, hi, grinede nissen.

Kamma og Kaj gloede måbende op på nissen.

– Hva' aa ... sagde Kamma.

– Men ææææ ... sagde Kaj.

Nissen lo ikke mere.

– Hvad er det, I står og ævler om, sagde den. – Jeg er kommet her for at hente de slikkepinde, I huggede fra julemanden.

Kamma og Kaj stod stadig og måbende som to gåserumper i modvind.

hjulene med en stump vasketøjs-snor, den havde fundet.

Og én-to-tre var nissen tilbage bag rafte-hegnet igen. Netop som de to børn kom ud med hænderne fulde af slikkepinde.

– Her er de, sagde Kamma lidt tvært, da de rakte slikkepinde op til nissen.

Nissen slikkede sig om munden inde bag skægget, mens den propede dem i de store trøjelommer.

– Nu håber jeg, vi får en masse gaver, sagde Kaj og tog sin cykel. Kamma tog osse sin.

• De rykkede og hev og ruskede og var nær kommet op at slås én gang til.

Så opdagede de snoren.

Og nissen, den grinede og spruttede bag skægget deroppe bag rafte-hegnet.

– Det er den drille-nisse, råbte Kaj.

– Efter den, skreg Kamma.

De smed cyklerne fra sig og stormede efter nissen, der løb alt, hvad de små ben under den grønne trøje kunne bære.

Over stok og sten gik det gennem baghaverne. Lige indtil nissen pludselig faldt i sit lange skæg. Faldt og trimlede rundt på jorden med skægget viklet omkring sig.

– Jeg siger det til julemanden, hylede nissen. – Og I får ingen gaver. Ikke én ENESTE ...

Både Kamma og Kaj holdt op med at bokse nissen. De stod og så meget betænkelige ud.

– Hvis nu du får nogle vanillekranse – la'r du så være med at sladre? sagde Kamma.

Nissen rejste sig langsomt.

– O. K. sagde den og børstede omhyggeligt jord af sit lange, hvide skæg.

Det er utroligt, så hurtigt man bliver mæt af vanillekranse.

Da Nanna havde spist dem alle

fem-og-tredive, kunne hun ikke engang spise én eneste slikkepind.

Hun sad netop og kikkede på slikkepindene og ærgrede sig enormt, da det ringede på døren. Udenfor stod en vagabond.

Med sorte slubrende gummi-støvler.

- Hej, sagde Nanna og følte sig

klæbrig af vanillekranse i munden.

- Goddag min lille ven, sagde vagabonden og smilede et bredt og venligt tandløst smil. - Tror du, din mor kan undvære et måltid mad til en fattig mand?

- Jeg må ikke lukke nogen ind - for jeg er alene hjemme, sagde Nanna bestemt.

Så rakte hun en håndfuld slikkepinde frem mod ham.

- Her. Du kan tåle dem. Du har alligevel ingen tænder.

Vagabonden tog slikkepindene og smilede stort med de tandløse gummer.

- Gider du lige vente lidt, råbte Nanna. - Jeg har fået en superfin idé.

Nanna smækkede døren.

Og mens vagabonden sad på trappestenen og spiste slikkepinde, tog Nanna julemandens skæg på og spændede ud ad bagdøren.

Hun løb gennem haverne tre huse hen og kikkede gennem vinduerne for at finde Kamma og Kaj.

Deres far var kommet hjem, så hun. Han var i gang med at stege store, fede hakkebøffer. Løglug-

ten blandede sig med lugten fra morens vanillekranse.

Nissen fandt Kamma og Kaj i stuen, hvor de sad og gloede på fjernsynet.

- Pist, pist. Nissen bankede på ruden.

De to børn åbnede vinduet på klem.

- Hør nu godt efter, hviskede nissen bag sit store skæg.

- I aften vil julemanden gå rundt i byen - forklædt som en vagabond. Og de børn, som er flinke mod ham, de får masser af gaver.

- Han skal få en af mine hakkebøffer, sagde Kaj straks.

- Og en masse af mine vanillekranse, sagde Kamma.

- Du er nu alligevel en rar lille nisse, sagde Kaj.

Men nissen var allerede forsvundet bag rafte-hegnet.

Nanna rakte skægget hen til vagabonden, der sad og frøs på trappen.

- Hvad skal jeg med julemandens skæg? sagde han forbavset.

- Det ta'r du bare på, sagde Nanna - så bliver folk så flinke. Og jeg lover dig - at allerede i det tredje hus, får du både bøf og vanillekranse.

Vagabonden tog skægget på - og lignede næsten julemanden henne fra supermarkedet.

Så gik han hovedrystende hen ad vejen - mens han smilede tandløst bag julemandens varme skæg.

Næste dag hang Nanna og svingede på sin havelåge, da Kamma og Kaj cyklede forbi.

- Vi havde bare besøg af julemanden igår, råbte Kamma.

- Og vi får garanteret MASSER af gaver, skreg Kaj.

- Ha, råbte Nanna - jeg vidste ikke, I var sådan nogle barnerumper, som tror på julemanden.

Har du tænkt over, hvor gammelt et almindeligt juletræ er, sådan et på 1 1/2-2 m og som bringer duft fra de store skove ind i jeres hjem?

Du véd jo nok, at du kan finde ud af det ved at tælle, hvor mange årringe der er nederst i stammen. Men så må du ikke glemme at lægge en tre-fire år til, hvis du vil vide, hvor længe siden det er, at det lille granfrø spirede. Dels er det nemlig svært for dig at skelne de inderste par årringe fra hinanden, og dels skærer man jo juletræet af 10-15 cm over jorden, og det tager en lille granplante et par år at blive så stor.

Alderen kan svinge noget mellem forskellige træer af samme højde, bl. a. fordi nogle træer er vokset i god muldjord, mens andre har måttet kæmpe sig op ude på den magre hede.

Oftest vil juletræet være på alder med jer, som er ulveunger. Og det er egentlig godt præsteret, for der er just ikke blevet kælet for træerne. Efter at skovarbejderen havde gravet og revet et bed, dryssede han et mylder af granfrø ud derpå og dækkede efter med ca. 1 cm sand. Derefter måtte frøene selv klare resten. Hvis det blev meget tørt, blev der måske vandet lidt, og måske der også blev spredt lidt kunstgødning. Efter et års tid blev den lille nye plante gravet op sammen med kammeraterne og blev så priklet, dvs. plantet i lange rækker med ca. 5 cm mellem planterne, og nu gjaldt det om hurtigt at få fodfæste med rødderne, så de kunne suge jordens fugtighed til sig; thi uden vand til nålene dør en plante meget hurtigt. – Efter yderligere ca. 1 1/2 år blev planten påny gravet op, kørt ud i skoven og plantet. Skovarbejderen lavede med spaden en spalte i jorden, stak plantens rødder derned og trådte jorden til igen fra begge sider. Hele rodsystemet blev altså fladtrykt – en barsk omgang. Men ungdommen taber ikke så let modet! Endnu en gang gjaldt det om, at de millimeterlange små sugerødder kunne få fat, suge vand til sig, vokse sig længere og forgrene sig mest muligt. Det er en gylden regel for enhver plante først og fremmest at sørge for at have en god rod – siden kan man tænke på at skyde i vejret – og det er i øvrigt også en god leveregel for os mennesker! Det første år ude i skoven blev der altså ikke råd til så langt et topskud, men der blev dannet en solid topknop og 5-6 sideknopper i en krans lige under toppen. Desuden oplagrede den lille plante så megen reservenæring,

SKOVENS HISTORIE

At Kr. Elmquist

Ca. 90-årig rødgran på hede bund

som den magtede, således at den det følgende år kunne præstere en »flyvende start«. Og sådan gik det år for år: et topskud og en krans af sideskud og dannelse af et nyt sæt kraftige knopper. Derfor kan du også måle et grantræs alder på antallet af topskud og sideskuds-kranse ned langs stammen.

Det lille grantræ havde jo nok regnet med at kunne blive stående mange år endnu ude i skoven. I en gammel granskov er træerne ofte 60–80 år gamle, og en rødgran kan blive 100–150 år gammel og endda være sund.

Og så er en sådan alder endda slet ikke særlig imponerende blandt træerne. Du har nok hørt om, at egen kan blive over 1000 år gammel, og i Vest-Amerika findes der en art fyrretræer, hvor man har fundet endnu levende træer med ca. 4600 årringe!

En rødgran kan her i Danmark blive 35–40 m høj og ca. 1 m tyk, men længere mod syd kan den blive ca. 60 m høj, og så vejer den op til 15–20 tons. Men der findes

4-drige rødgran udplantet i skoven

andre nåletræ-arter, der kan blive 120–130 m høje og 6–12 m tykke, og som formodentlig vejer omkring 1000 tons. Det vil sige, at vi blandt træerne både finder jordens ældste og største, levende væsener – en elefant vejer »kun« ca. 5 t, og jordens største, kendte dyr, blåhvalen, bliver »kun« ca. 30 m lang og vejer »kun« ca. 120 t.

Det fine ved et juletræ er jo, at det ikke har tabt nålene på samme måde, som løvtræerne taber bladene om efteråret. Nålene er indrettede til at leve og arbejde flere år, normalt 4–10 år, før de visner og falder af. Har du forresten prøvet at smage på en grannål, tygget lidt på den? Den kraftige smag kommer fra lidt harpiks, der findes i to tynde strege inde i nålen. En af harpiksens opgaver er at lukke for og desinficere sår, som træet måtte få, men den har formodentlig flere opgaver. Fra gammel tid har mennesker kendt til, at det kunne være godt mod flere sygdomme at spise knopper og helt unge

Rødgran-kogle og frø

1-drige rødgraner i frøbed

2-drige rødgraner i prikled

Top- og sideskud i maj måned

skud – det gør både råvildt og egeren i øvrigt også. – Indholdet af C-vitamin er godt mod skørbug m.m. Nogle steder bruger man endda at tygge granharpiks som en slags »skrå« eller »helse-tygge-gummi«, og det skal være sundt for tænderne, som bliver usædvanlig hvide. Det er dog nok ikke det, der er tænkt på, når vi om juletræet synger: » – siden skal det spises«.

Ca. 100-årig rødgran

Hvis dit juletræ havde fået lov at vokse videre ude i skoven, ville stammen for hvert år være blevet en årring tykkere. Denne tykelsesvækst sker ikke jævnt gennem året, men især i forårs- og forsommertiden.

Mens de fleste af cellerne i din egen krop kan fornyes – og jævnlighold bliver det – kan cellerne i træstammen ikke fornyes eller dele sig. Til gengæld kan en del af dem leve i mange år. Andre af dem »dør« (efter vore begreber), men fungerer alligevel videre, idet de indgår som dele i det rørsystem, hvorigennem træet får vand op fra jorden – eller de vir-

Enkelte 100-årige kæmper hæver endnu deres kroner over næste generation

ker som stolper, bjælker eller dragere i bygværket. Alle de nye celler dannes derimod af et særligt cellelag, som ligger på grænsen mellem bark og ved. Og foruden de celler, der danner årringen, dannes der også nye celler til barken. Det er nødvendigt, dels fordi barkens yderste cellelag efterhånden skaller af, og dels fordi barken jo skal dække en stadig tykkere stamme. Barken skal både beskytte de meget skøre celler i vækstlaget mod udtørring, mod for stærk solvarme og mod bakterie- og svampeangreb, men barken har desuden en meget vigtig opgave med at transportere træets næringssaft, der indeholder sukker m.v. Derfor er det så vigtigt for træet, at barken ikke beskadiges, f. eks. ved at du snitter i den med din lommekniv.

I det hele taget er træerne fuldt så sindrigt opbyggede som du og jeg, styres af hormoner og er afhængige af enzymer, mikronæringsstoffer osv. ligesom vi. Nogle spændende undersøgelser fra de senere år peger endda i retning af, at planterne også har en slags nerve- og sansesystem, og på en eller anden måde kan mærke, hvad vi tænker og føler. Det bliver for indviklet at fortælle om nu. Men tænk lidt over det, når du færdes ude i skoven, eller når du tankeløst river en blomst, et blad eller en hel kvist af. Og tænk også på det, når du får juletræet ind i stuen. Det vil ligesom blomster i en vase være taknemmeligt for at kunne drikke vand. Det vil – også for dig selv – være godt at huske, at juletræet er et levende væsen, der med sin friske duft og glade, grønne nåle på mere end én måde bringer os livets budskab.

JUL i MØLLEN

Har du besøgt en mølle, der stadig maler korn? Sikkert ikke. Du køber det færdige mel i en forretning, og det er nok ikke malet i en vindmølle.

Hvis dine oldeforældre eller tipoldeforældre er opvokset på landet, har de måske været med på møllen, når der skulle males mel til julebagningen.

Kornsækkene blev læsset på hestevognen, de børn, der var plads til på vognen, fik lov at køre med. Mens kornet blev malet, sad bondemanden inde i mølestuen og spillede terninger og fik sig et krus øl med mølleren.

Imens kunne børnene gå på opdagelse. Fra første sal og ned i vognrummet var der en slidske til melsækkene. Den rutschede børnene ned ad, så de landede på vognladet.

Møllerkonen kunne bruge, hvad der lå rundt om i møllen af halm og neg til at lave julepynt af. Når hun havde god tid, fik børnene lov til at være med.

I mølestuen måtte man ikke råbe op og forstyrre mændene, når de diskuterede, men børnene kunne sidde og spille MØLLE, mens de voksne var optaget af deres snak.

*Af Ulla Thorup
Tegning: Henning Aarstrup*

Møllersvenden

mærkede sækken ved at lægge en zinkplade, hvor møllens navn var skåret ud, ned på sækken. Så tog han en malekost og malede igennem hullerne på zinkpladen.

Lav julekort og julegaver på samme måde. Klip dit motiv ud i et stykke karton. Læg din skabelon ovenpå papir eller stof og mal igennem. Brug almindelig vandfarve til papir, men stoftrykfarve til stof.

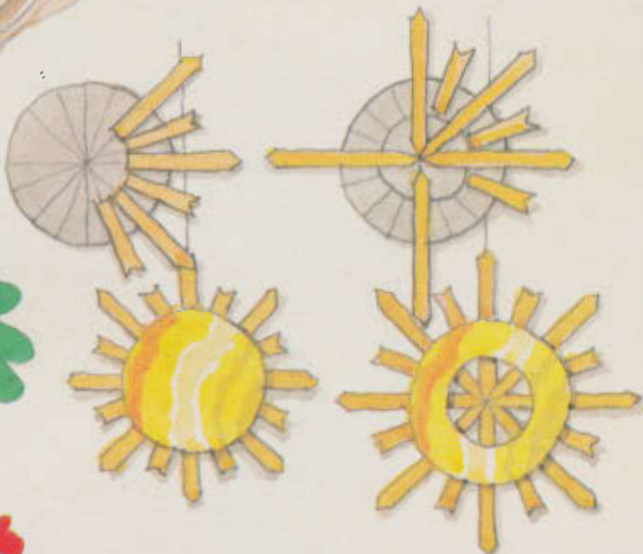
Tryk dine julekort og små poser til at putte gaver, nødder og rosiner i. Tryk dit eget julegavepapir ved at flytte skabelonen mange gange. Du kan bruge nogle af bogstaverne og tegningerne på denne side til dine skabeloner.

Halmstjerner

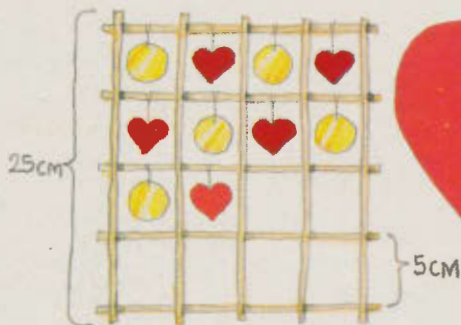
Brug gulddukater i samme størrelse som før. Tegn 8 diametre på papirsiden. Tag 8 halmstrå på 4 cm. Klip et hak i enden. Tag 8 halmstrå på 5 cm. Klip en spids i enden. Lim skiftevis et langt og et kort strå på gulddukaten. Se tegningen. Lim en gulddukat på til sidst.

Lav også en stjerne med hul i midten. Klip et cirkelrundt hul ud i midten af en gulddukat, når du har tegnet diametrene. Klip halmstråene som før, de lange skal blot være 6 cm og klippet spidse i begge ender. Lim stråene på som på tegningen og lim en »hullet« gulddukat ovenpå.

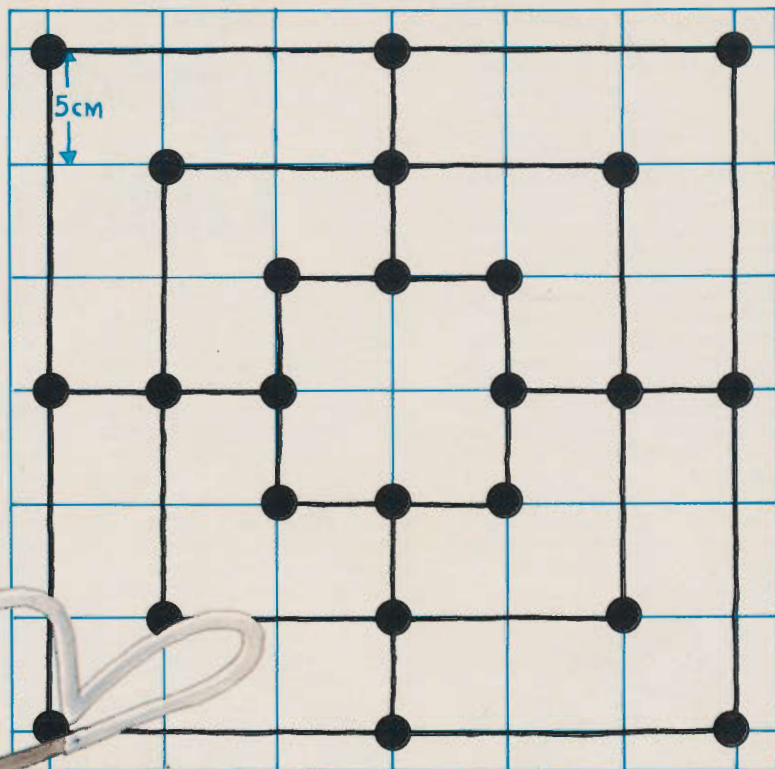

Møllerkonens julepynt

Møllerkonen tog halm fra tærskværket. Du kan købe halm i en hobbyforretning. Brug 10 flade halmstrå på ca. 25 cm. Læg halmstråene i rudemønster, med mellemrum på ca. 5 cm. Lim i alle kryds eller bind tynd ståltråd om. Hæng skiftevis gulddukater - klippet af guldpapir og røde hjerter i rummene med sytråd både foroven og forneden. Lav figurerne dobbelt.

Møllespil

Lav spillet selv og brug det til en julegave eller til underholdning før jul.

Lav spillepladen af et stykke pap eller krydsfinér på 35×35 cm.

På pap kan linierne laves med kulørt tape.

Hvis du bruger krydsfinér og kan få fat i en elektrisk loddekolbe, kan du tegne spillet op og derefter brænde i stregerne.

Brug en ti-øre at tegne efter i hjørnerne.

Der skal være 2×9 brikker.

Sav dem ud af en rundstok og mærk den ene halvdel for eksempel med en farve.

Spilleregler

De to spillere skiftes til at sætte en brik på brættet, til der ikke er flere brikker.

Derefter flytter man på skift – kun en plads ad gangen. Man skal følge linierne, og man må ikke springe over. Det gælder om at få tre brikker på række eller på en linie.

Hver gang en spiller har tre på rad, må han/hun tage en brik fra den anden spiller.

Man må blot ikke tage en brik, der står i en række.

Når en spiller kun har tre brikker tilbage, må han/hun springe.

Hvis det herefter lykkes den anden at få tre på rad, tages de sidste tre brikker på en gang.

God fornøjelse!

Teater dukker

Teaterdukke er mange ting, og der findes et utal af forskellige former. Når man ser på disse fotos, opdager man, at teaterdukker spænder fra den simple fingerdukke (gå-dukke) over mester jakel (handskedukke) til den meget svære dukkeform Marionetten (f. eks. »Lillebror«).

Det tager tid at lave og lære at bruge en af de svære dukkeformer, så det overlader vi til de voksne eller til senere, når du har lavet og spillet med de mere simple. Her skal foreslås nogle dukkeformer, som er nemme og ret hurtige at lave. Materialerne er ting, du finder eller har i vor dagligdag. Hvad om du lavede en teaterdukke, som årets julegave til din lillesøster eller lillebror? Du kunne jo også foreslå, at patruljen/gruppen lavede sine egne dukker, som I brugte til at lave sketch med på mødeaftenerne, week-end-lejr eller festdage!

gummi i hele vejen rundt i røret, således at det slutter tæt fast til fingeren. Selve rullen males med tørre eller våde farver. Man kan også klippe øjne, næse, mund ud i papir (farvet), hvorefter det klistres på. Håret kan laves af garn, tvist, blår osv. Garnet vikles om to fingre, indtil der er nok, bindes på midten, klippes op i enderne og limes fast i toppen af røret (fig. 4). Løg, æbler, pærer og kartofler kan også bruges. I løbet af ret kort tid

skifter de ansigtsudtryk, bliver til oldinge, troldre og hekse (fig. 5). En sokkespids eller en klud (fig. 6) fyldes med vat og snøres om et pap-hylster og males med tuschpenne, idet vandfarve løber ud på grund af vattet (papirklip).

Dragten laves af en klud, der foldes nogle gange, klip tre huller. En anden måde er at folde et stykke stof to gange og tegne mønstret, senere syes det sammen. Selve dragten kan du jo selvfølgelig også pynte (fig. 7).

En del dukker kan nemt laves af en gammel sok eller spejderstrømpe. Øjne, næse, mund og ører påsyes selve strømpen. Disse bør også være af tøjrester, filt el. lign. Blår

Den nemmeste Mester Jakel, handskedukke (fig. 1) der kan laves, består af en klud med tre huller og et simpelt hoved - den tager ikke mange minutter at fremstille og kan være lige så god og sjov som en mere kunstfærdig. Hoved kan laves af forskellige ting, det enkleste er en malet papskive (fig. 2) med tape eller plaster på bagsiden. En anden form er hovedet af en afkortet WC-rulle (fig. 3), hvor man klæber skum-

og garn giver gode hår-muligheder. Foruden strømper kan handsker, vanter, æggebakker samt cigarkasser o. lign. være gode muligheder for dyr - specielt for fantasi-dyr. Med de såkaldte tøj-dyr kan man nemt lære at efterligne dyrenes bevægelser, blot man husker, at enkelte bevægelser giver de bedste resultater (fig. 8). En meget simpel stangdukke laves ved at forme noget avispapir omkring en stok/paprulle. Denne klump lægges ned i en papirbærepose, som snøres sammen med sejlgarn el. lign. - nu har man hovedets grundform. På selve posen kan man nu male detaljer som næse, mund, øjne. Blår, tvist, garn og papirstrimler er gode ting som hår. Ansigtstrækkene kan også laves i papirklip. Brillen, piber o. lign. laves i pap, papir, ståltråd samt piberensere.

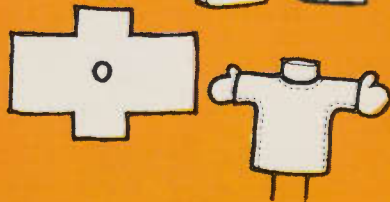
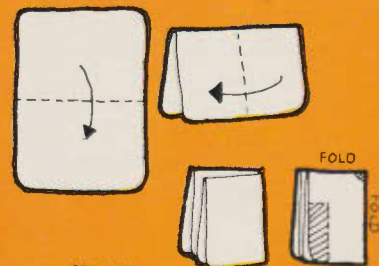
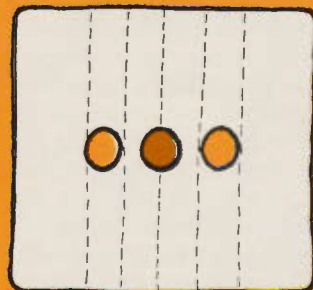
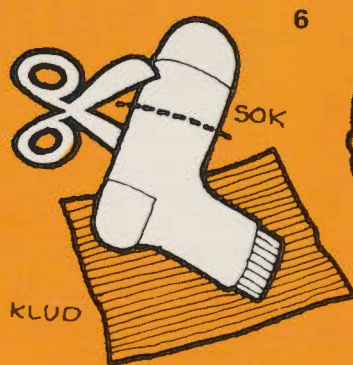
Selve dragten er her en stor stofpose med hul i til stokken, således at dukken får tøj på helt op til halsen.

Når man spiller teater, er det almindeligt, at man også bruger nogle scener (baggrund) og spiller i et teater. Da et rigtigt fint og flot

dukketeater er meget svært og tidskrævende at bygge - ja, endog ofte svært at bruge, skal det ikke omtales her. Derimod skal der gives nogle eksempler på, hvorledes man hurtigt og nemt laver nogle brugbare scener. Ved at disse er simple og enkle, er deres virkning ofte meget større, og man kan rette hele opmærksomheden omkring føringen af dukkerne.

En meget simpel scene består af et lagen, tæppe eller stort stykke hessian, der hænger i to snore. Bag dette forhæng kan man nu arbejde med dukkerne. Hvis man samtidig tegner en scene på malkin-papir og sætter op på væggen bagved, har man næsten et rigtigt teater. Man kan også vælge at skære et hul i det firkantede forhæng. Noget af det samme kan gøres i en døråbning, dog skal stoffet/papiret sættes fast med tegnestifter o. lign. Er man på spejder-tur, kan selv disse scener tage for meget tid, så vend et bord, læg det oven på et andet bord og teatret er færdigt. Store papkasser, gamle fjernsynskasser er særlig gode til mindre teaterscener, så kom bare igang og brug maling samt din fantasi.

Hvis du, efter gennemlæsningen af disse sider eller efter at have lavet og spillet med nogle af de simple dukker, får lyst til at arbejde med de svære dukkeformer, findes der på bibliotekerne en hel masse bøger, der omhandler dukketeater. Spørg din spejderleder til råds.

8

8

8

Af Steen Balle Christensen
Tegning: Henning Aardestrup

Man kan nemt finde gamle folkeeventyr, der kan bruges til komedier, hvor skuespillerne er handskedukker, pindedukker, fingerdukke osv. Hvis historien kræver en forklaring, har man en dukke, som er »fortæller« og forklarer det, publikum ikke kan se eller vide. For nylig har jeg set en storartet opførelse af selve Verdens Skabelse! Vorherre var klippet ud af et blad, der havde bragt smukke reproduktioner af gamle kirke-malerier, Adam og Eva var handskedukker lavet af en gammel lyserød underkjole, tror jeg. Dyrene var som dyr jo er, alle slags: nogle var tegnede, andre var fotografier, nogle klippet ud af kataloger – og alle klistrede på pinde. Slangen var klistret fuld af pailletter, så den var virkelig fristende!

Som eksempel på hvor nemt, det er at lave sin egen komedie, har vi valgt en historie, I alle kender: »Goddag, mand, økseskaft«.

Tre personer: En bonde med en økse og to vandringsmænd. Og vi skal have et træ, som enten kan være en gren eller et træ klippet ud af karton.

Bonden kommer med sin økse: Jeg skal hugge en gren af, for jeg skal lave mig et nyt økseskaft. Det gamle duer ikke mere. (Han anbringes i træet). Hvad er *det*, der kommer henad vejen? Det er to fremmede mænd. Hvad mon de vil? Ja, når jeg sidder heroppe i træet, kan jeg ikke høre, hvad de siger, for jeg er jo blevet noget døv på det sidste. Det bryder jeg mig bare ikke om, at alle og enhver ved. – Men jeg kan også nok gætte, hvad de fyre vil spørge om: først vil de spørge, hvad jeg laver, og så siger jeg: økseskaft. Og så vil

de spørge, hvor stort et stykke jeg skal bruge, og så forklarer jeg, at det er omtrent op til den knast der. Så kunne jeg tro, de gerne vil låne min båd for at komme over fjorden – men det er jeg ikke meget for – så jeg vil sige, der er hul i hende.

Så vil de selvfølgelig låne mine heste til den lange omvej – men så kan jeg da sige, som sandt er, at de skal begge have føl en af dagene. – Og når de så er nødt til at gå den lange vej på deres egne ben, vil de spørge hvilken vej, der er nærmest – og det er jo den der mellem piletræerne. Manden hugger. Vandringsmændene kommer ind.

Lidt om komedier, man kan bruge i sit teater derhjemme i stuen

Den første: God dag, mand.

Bonden: Økseskaft.

Den anden: Hvad er det for noget sludder – gid det sad i din egen hals!

Bonden: Ja, sådan omtrent op til knasten der.

De to mænd til hinanden: Han er da helt bims. – Er din kone hjemme?

Bonden: Der er desværre hul i hende – vandet siver ind.

Den første til den anden: Han har to kønne døtre, ved jeg, dem kunne vi måske få med til høstballet? Hvordan har dine døtre det?

Bonden: Ja, de skal såmænd have føl begge to om lidt.

Den anden irriteret: Å, gid du var hængt!

Bonden: Ja, ja, det må nok blive oppe mellem de to piletræer. Vandringsmændene går.

Bonden

hugger og siger: Det klarede jeg vel nok fint.

I år skal vi bage sundt brød

KOMMENSKRINGLER

(24 kringler)

Det kan snart blive fastelavn, så gem opskriften på kringlerne. 50 g gær (husk nu den skal være frisk).

1/2 dl lunken vand.

125 g smør.

1 1/2 dl koldt vand.

2 æg.

1 1/2 teskefuld salt.

500 g hvedemel.

Kommen.

Æg til pensling.

Gæren røres med vand. Smørret smeltes og blandes med lidt af vandet - det skal være »lille-fingervarmt«. Hældes over gæren.

Æg, salt og mel tilsættes. Klask og ælt! Læg dejen til hævnings med et fugtigt klæde over sig - det vil få den til at hæve til det dobbelte i løbet af en halv times tid. Herefter klaskes dejen ud i strimler, rulles og rulnes og formes til kringler. De skal hæve nok en gang i en halv time. Minutter, pensles med æg, bages i et kvarters tid ved 200 grader varme. UHM!

I år skal vi bage brød til julegælden, det er sundt og smager bedre end det fabrikerne fremstiller, det vi køber i cellofan og plastik. Ingen tvivl om det!

Hvis I ikke har en vægt, er det godt at vide, at 1 dl hvedemel vejer 60 g, 1 dl grahamsmel vejer 55 g og 1 dl rugmel 50 g.

Gode hjemmebakere siger, at alle ingredienser til bagværk skal have samme temperatur.

Gæren tåler ikke træk - Den gær, man bruger, skal være FRISK og må aldrig røres ud med salt.

sukker eller for varm væske, for så vil bollerne blive til kanonkugler. I år opskrift på rugbrød, fløites, grahamsboller og kringler - der jo alle efter smag og behag kan serveres med ost, pålæg, marmelade eller honning. Opskriften uden kommer her senere. Opskrift på horn med fyld.

hæve nok en gang i en halv time. Minutter, pensles med æg, bages i et kvarters tid ved 200 grader varme. UHM!

EYENS HORN MED FYLD

(32 horn)

For at det ikke altsammen skal blive for sundt, her i år opskrift på noget små-lækkeri:

500 g hvedemel.

100 g margarine.

50 g gær.

2 teskefulde melis.

1 teskefuld salt.

2 1/2 dl lunken mælk.

Æggeskrive til pensling.

Marcipan, marmelade eller lign. til fyld.

Det røres altsammen til den blanke, smidige dej. Både mælk på ælte. Så røres den fine dej til 4 tallerkenstore plader, som skæres ud med fire diagonaler - altså til otte trekantede. På den nedre tykke ende af trekanten lægges en klud gelé eller lidt sylte-

tøj eller lidt marcipan. Hele trekanten rulles på det krummeste sammen til et »horn«. Det skal bages i en lille time - pensles, bages ca. et kvarters tid ved 225°. (Ved julegælden vil alle spørge: »Hvad julegælden vil alle spørge?« - så jeg ikke godt få opskriften?)

FLUTES
kan bruges til sming -
1 1/2 kg hvedemel
100 g rørsukker
200 g smør
100 g hvedemel
100 g vand til pensling.

Kør, klask og ælt dejen - den skal være glat og god. Dejen deles og formes til 3 flutes, som hæver på en smurt plade i en lille halv time, ridses og pensles med et sammenpisket æg.
Bages i ovnen ved 225°. Det er meget godt at pensle brødene et par gange under bagningen.

2 RUGBRØD
1/2 kg hvedemel.
1/2 kg groft rugmel.
50 g gær.
2 teskefuld salt.
2 teskefuld mørk farin,
250 g mørk sirup (kan udelades og erstattes af lidt vand).
1/2 l lunkent vand.
Mel, salt, farin og sirup blandes. Vandet, som gæren er opløst i, hældes i dejen. ELTES godt igennem. Den lægges i to smurte forme og stilles til hævning - ja, mindst 4 timer. Derpå bages de sunde brød ved 200° - pensles i begyndelsen og et par gange undervejs med vand.

GROVE GRAHAMSBOLLER
300 g grahamsmel.
150 g hvedemel.
1 dl hvedeklid.
1 teskefuld salt.
25 g gær.
2 spiseskefulde salatolie.
2 1/2 dl lunkent vand.
Ymer eller A-38 til pensling.

Gær røres ud med lidt af det lunkne vand - herefter tilsættes resten af vandet, olien, salt, klid, mel og det meste af hvedemelet. Dejen æltes til den er glat, blank og smidig. Dækkes med et virkestykke og hæver 3 kvarter eller desuden af. Der skulle give 15 bolter, der på smurt plade efterhæves en halv time. Når de er penslet med ymer, bages de et kvarters tid ved 225 grader.

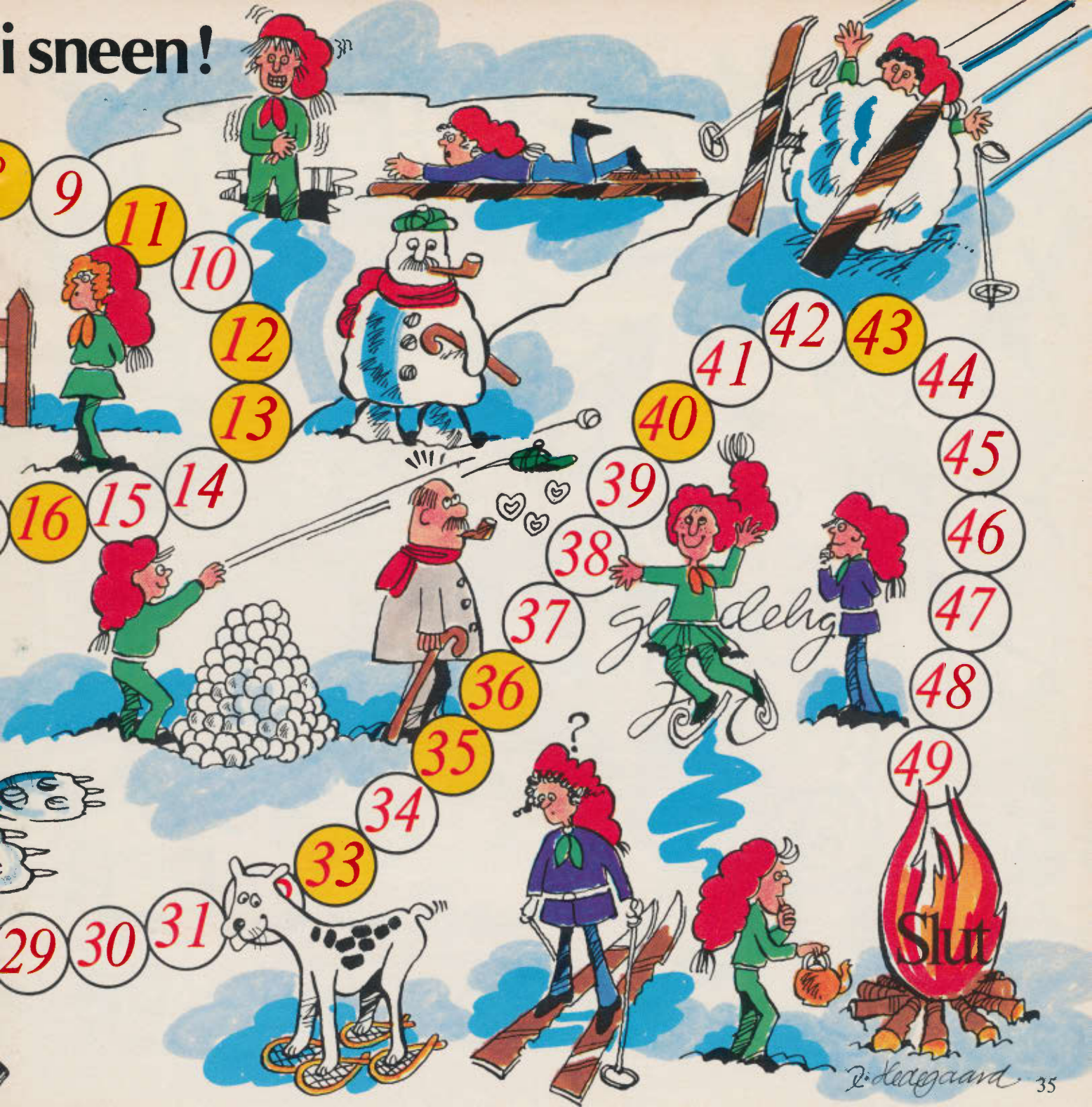

Frem med terningen! I kan bruge peber-nødder som brikker...

2. Du sætter et neg ud til de små sultne fugle. **Ryk frem til nr. 5**
8. Du rydder sne væk fra fortovet. **Slå en ekstra gang**
10. Du laver en glide-bane på fortovet. **Ryk 2 tilbage**
12. Du falder igennem isen. **Vent 2 omgange**
13. Du redder en kammerat op af vandet. **Ryk frem til 15**
16. Du bygger en snemand. **Vent 1 omgang**
19. Du er med i ensneboldkamp. **Vent 1 omgang**
21. Du fodrer et egern med julenødder. **Ryk 1 frem**
24. Du vil sove udendørs og bygger en igloo. **Vent 2 omgange**
28. Du standser for at studere snefnug. **Vent 1 omgang**
33. Din hund har svært ved at følge med i den dybe sne, så du laver snesko til den. **Ryk frem til 37**
35. Du har lige fået ski og prøver dem for første gang. **Vent 1 omgang**
36. Du »kommer til« at skyde hatten af en mand... **Ryk tilbage til 31**
40. Du stopper op for at se på skøjteløb. **Vent 1 omgang**
43. Du kommer til en herlig skibakke - og tager et par ture. **Vent 1 omgang**

i sneen!

9

11

10

12

13

14

16

15

39

38

37

36

35

34

33

31

30

29

41

42

43

44

45

46

47

48

49

gladely

Slut

KLIPPE
OG

KLISTER

AF
STUM
-PER

OG STYKKER

NØDDEKNÆKKEREN

PÅ DENNE OG DE FØLGENDE SIDER FINDES EN DEL SJØVE OPGAVER.

PRØV, OM DU KAN LØSE SÅ MANGE, AT DU FÅR SAMLET TILSTRÆKKELIGT MANGE NØDDER TIL AT DELTAGE I KONKURRENCEN OM DE FINE PREMIER. SE NØDDEKNÆKKERENS SIDSTE SIDE.

I AFTEN KL. 20
OSLAGLAHW

רנכככר
רנכככר
רנכככר
רנכככר

AARDESTRUP

2 ●●●● DIREKTØREN ER VRED, FOR SKILTEMALEREN HAR LAVET SKILTET FORKERT. KAN DU GÆTTE, HVAD DERSKAL STÅ?

3 ●●●● DER TALES MANGE SPROG I CIRKUS, MEN MED DEN LILLE KODE KAN DU SIKKERT FORSTÅ HVAD ALI SIGER!

A	B	C	J	K	L	S	T	U
D	E	F	M	N	O	V	X	Y
G	H	I	P	Q	R	Z	Å	Ø

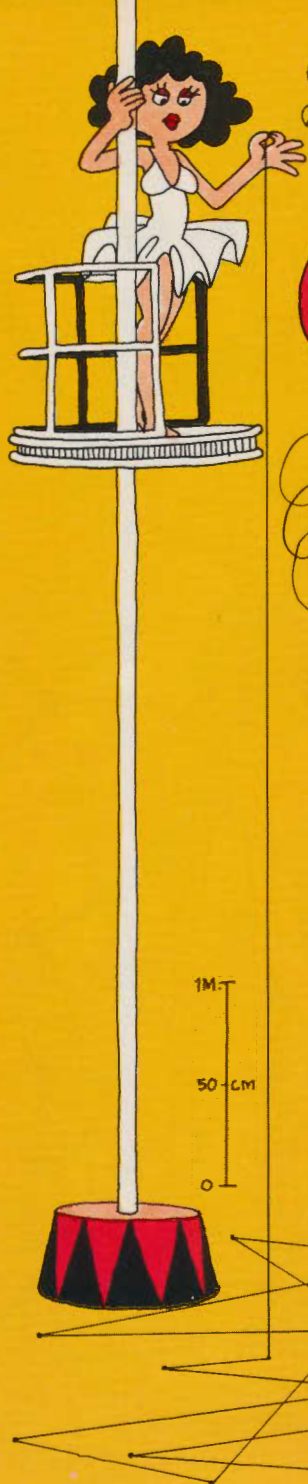
1 ●●●● ARTIST-TVILLINGERNE ER SVÆRE AT KENDE FORSKEL PÅ, KAN DU?

Tegnet af Henning Aardestrup

4 ●●●● KNUDSEN ER ALTMULIGMAND I CIRKUS, KAN DU HJÆLPE MED AT FINDE DET STYKKE STAKIT DER MANGLER?

5

LINE-DANSERINDEN ER UDT BETÆNKE-
LIG VED SNORENS
LÆNGDE, FOR DER SKAL VÆRE
MINDST 18 M. ER DER DET?

8

STAKKELS AU-
GUST. HAN VILLE PRØVE AT
JONGLERE, MEN SOM DUSER
LYKKEDES DET IKKE.
NOGLE AF TAL-
LERKNERNE ER KUN
GÅET I TO STYKKER SÅ
DE KAN LIMES, MEN
HVOR MANGE ER DET?

6

UHA, DER RØG EN AF BØRNE-
BALLONER, SÅ NU ER DER EN DER BLI'R KED AF
DET. MEN HVEM? KAN DU KLARE DET

7

ARTISTFAMILIEN
JUHL HAR ALLE BØR-
NE MED I DERES CIRKUSNUMMER.
KAN DU FINDE UD AF HVOR MANGE PIGER
OG DRENGE DER ER I FAMILIEN?

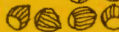
9

SØREN SKAL
STABLE HØBALLER TIL ELE-
FANTEN, MEN NU ER HAN
KOMMET I TVIVL OM, HVOR
MANGE HAN HAR STABLET.
HVOR MANGE ER DER I
STABLEN HER?

10 HVIS DU LØSER REBUS'EN HEROVER, KAN DU SE, HVAD DIRIGENTEN FORTÆLLER SINE MUSIKERE.

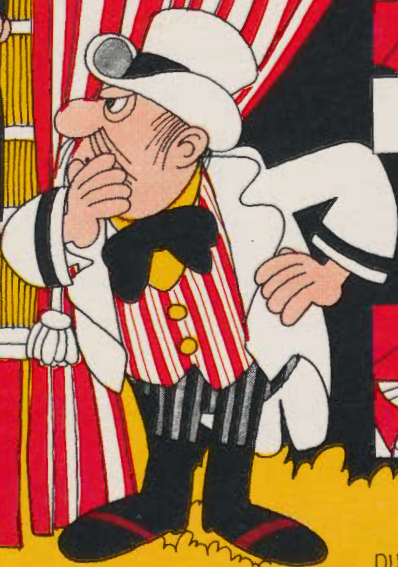
12 IMELLEM BØRNENE SIDDER NOGLE BRØDRE, DE ER HELT ENS BÅDE I TØJ, FRISUR OG MM. HVOR MANGE ER DER?

11 MUSIKKEN LYDER IKKE HELT SOM DEN SKAL, FOR DER ER EEN DER IKKE SPILLER SOM DE ANDRE, KAN DU SE OM DET ER A-B-C ELLER D?

13 NÆSTE NUMMER DER KOMMER ER NOGET MED BOLDE, KAN DU FUSLE BRIKKERNE SAMMEN, OG TÆLLE HVOR MANGE BOLDE DER ER!

DU KAN EVT. OVERFØRE TEGNINGEN PÅ PERGAMENTPAPIR EL. LIGN. -SÅ SLIPPER DU FOR AT KLIPPE I BLADET.

TRYLLEKUNSTNERENS HAT
STÅR "ÅBEN" OG UD FLYVER
ALLE DE HVIDE DUER, HVOR
MANGE ER DET?

14

15

SANTOS AMIGO ER DYGTIG, MED BIND FOR
ØJNENE KASTER HAN KNIVE, OG KUN EEN
RAMMER
IKKE DEN
SORTE PLET.
-HVILKEN?

17

				SKRAL- DET	NUM- ME- RET		FOR- KOR- TELSE
 							
DRENGE NAVN				SKAM- FULD			
BINDE ORD TO ENS				LAG			
FRA		LÆR- LING HØJTID					
				RÅVE- STREG		SALTE- TØJ	
							
 							
					FIISK		

DER FINDES MANGE DYR I CIR-
KUS. DU KAN FINDE DEM
VED AT BEGYNDE VED PILEN.
-DU MÅ KUN GÅ OPOGNET, EL-
LER TILSIDERNE. HVERT FELT
MÅ KUN PASSERES EENGANG

DEN STORE PRÆMIE- KONKURRENCE

Der er nødder ved alle de spændende opgaver, som NØDDEKNÆK-
KEREN bringer. Der er få nødder
ved de lette opgaver og mange ved
de svære, men kun dem ved de
rigtigt løste opgaver tæller med.
Løsningerne skrives på den anden
side af dette løsnings-ark, som klip-
pes af og sendes i et brev, der ser ud
som det, der er tegnet på næste side.

Alle, der har samlet over 15 nødder,
deltager i lodtrækningen om

1. TRANSISTOR-RADIO
(værdi kr. 500)
2. Norsk Spejderygsæk (nylon)
- 3-10. Silva-kompas type 7
- 11-15. »Spotlight« stavlygter

Alle, der har samlet over 30 nødder,
deltager desuden i lodtrækningen om

1. RADIORECORDER
(værdi kr. 1.000)
2. Karrimor rygsæk
(Aergo Special 6)
3. Sovepose
(Caravan Dreamfill)
4. Camp Trails - par
cykeltasker (nylon)
5. Sovepose scout I
6. Silva-kompas
(type 15T-Armé)
- 7-10. Rover - kniven med
merlespiger
- 11-15. Frosts fjellkniv med læder-
skaft
- 16-20. Tursæk (uden rammer)
(Fjällräven Knatten)

Inden 5. januar 1981
skal løsningerne indsendes til
Spejderjuls postbox, 222,
3000 Helsingør,
for at komme med i lodtrækningen.
De heldige vindere vil få deres
præmie tilsendt inden 15. februar 1981.

LØS- NINGER

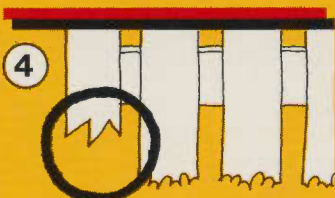

1 SÆT RING
OM DE STE-
DER HVOR
DER ER
FORSKEL.

2 PÅ DET STORE
SKILT SKULLE DER
STÅ:

3 ALI SIGER:

4 SKRIV STAKITSTYKKE'S
BOGSTAV I CIRKLEN.

5
LINEDANSERINDENS
SNOR ER OVER 18 M.
 UNDER 18 M.

6
BALLONEN
TILHØRER:

7 ARTISTFAMILIEN JUHL
HAR I ALT:

PIGER

DRENGE

8 AUGUST KAN LIME _____
TALLERKNER

9 SØREN HAR STABLET
_____ HØBALLER.

10 DIRIGENTEN SIGER:

11 _____ SPILLER FORKERT.

12 PÅ BÆNKEN ER DER
_____ BRØDRE.

13 _____ BOLDE.

14 ANTAL DUER:

15 DET VAR KNIV _____
DER IKKE RAMTE

16 CIRKUS HAR FØLGENDE DYR:

INDEN 5. JANUAR 1981

SKAL LØSNINGERNE IND-
SENDES TIL:
SPEJDERJUL, POSTBOX 222
3000 HELSINGØR
FOR AT KOMME MED I LOD-
TRÆKNINGEN.
DE HELDIGE VINDERE VIL
FÅ DERES PRÆMIE TIL-
SENDT INDEN UDGANGEN AF
JANUAR MÅNED

Spejderjul
Postbox 222
3000 Helsingør

LØSNINGERNE ER INDSENDT AF:

NAVN _____

ADRESSE _____

POSTNUMMER _____ BY _____

ANTAL NØDDER _____

Langeskov
Lejren '80

Et solstrejf over KFUM-
spejdernes Landslejre

»Her ved bålet tit vi finder
minder, som var hele dagen
værd«

19.000 spejdere var fordelt
i fem lejre.
I Molbolejren, hvor alle strik-
kede molbohuer, var der mange
aktiviteter. –
Her lysesøberi og »hestevæddeløb«

SPEJDERJUL 1980

UDGIVERE:

KFUM Spejderne
i Danmark

Det Danske
Spejderkorps

KFUK Spejderne
i Danmark

Redaktion:

Lis Christensen
Annesofie Hermann
Ulla Thorup
Børge Jensen
Erik Petersen
Erik Schwarz (ansvh.)
Bent Stelsberg

Omslag:

Thora Lund

Side 37-41:

Nøddeknekkeren:
Henning Aardestrup

Lay-out og

tilrettelægning:

Erik Nielsen Graftic/Design
Studio, Knebel

Omslag og indersider trykt
Fyens Stiftsbogtrykkeri A/S

Side 42:

Foto: Carsten Thomasen
1-2 og Jan Hegerlund 3-4

Pris: 10,00

(inkl. moms)

Vinter i Gribskov , Foto: H. Opstrup

